

15 rokov Slovenskej agentúry životného prostredia – významný míľnik v starostlivosti o životné prostredie v SR

Základy Slovenskej agentúry životného prostredia (SAŽP) sa tvorili v období, keď štáty Európskych spoločenstiev začali implementáciu Piateho environmentálneho akčného programu pod názvom *Smerom k trvalej udržateľnosti*. Základnými prvkami programu boli trvalá udržateľnosť, vysoký stupeň ochrany, princípy subsidiarity, prezieravosti a „znečisťovateľ platí“, ako aj integrácia environmentálnej legislatívy, uvedené Maastrichtskou zmluvou. Program dal dôraz na zmenu modelov spotreby a správania sa spoločnosti tak, aby sa dosiahla „úplná integrácia environmentálnej politiky a ostatných relevantných politik prostredníctvom aktívnej účasti všetkých hlavných skupín spoločnosti a prostredníctvom prehĺbenia a rozšírenia nástrojov na riadenie a zmenu správania sa, vrátane širšieho využitia trhových síl.“ Program tak stanovil dlhodobejšie zámery a zamerl sa na globálnejší prístup v porovnaní s predchádzajúcimi akčnými programami.

Piaty environmentálny akčný program vytýčil sedem tematických okruhov: klimatické zmeny, acidifikácia a znečisťovanie ovzdušia, mestské životné prostredie, pobrežné zóny, odpadové hospodárstvo, hospodárenie s vodnými zdrojmi, ochrana prírody a biodiverzity, ktoré stáli v centre pozornosti Európskej únie v oblasti životného prostredia. Možno aj toto bol jeden z impulzov pre zriadenie novej organizácie v rezorte životného prostredia Slovenskej republiky. Na základe rozhodnutia ministra životného prostredia vzniká 17. mája 1993 inštitúcia s agentúrnym charakterom činností pod názvom Slovenská agentúra životného prostredia, ktorá vytvára technicko-odborné zázemie pre výkon štátnej správy v oblastiach pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

Ukázalo sa, že zriadenie agentúry bolo správnym rozhodnutím. Svedčí o tom rad aktivít, ktorými sa etabluje aj na medzinárodnej úrovni. Tu možno spomenúť zastúpenie Slovenskej republiky v Európskej environmentálnej agentúre, či rôzne medzinárodné ocenenia realizovaných projektov. Slovensko v súčasnosti patrí, aj vďaka SAŽP, v rámci štátnej environmentálnej politiky medzi vyspelé štáty, v ktorých je zavedený zodpovedajúci právny systém spolu so špecializovanou štátnou správou a odbornými organizáciami. Medzi odborné organizácie rezortu MŽP SR, ktoré pomáhajú implementovať štátnu environmentálnu politiku, už pätnásť rokov patrí aj SAŽP.

Za uvedené obdobie svojej existencie SAŽP prešla niekoľkými reorganizačnými zmenami. Významným medznikom v jestvovaní organizácie bol prechod na

odvetvové riadenie, keď boli zrušené oblastné pobočky s územnou pôsobnosťou a boli vytvorené jednotlivé centrá s celoslovenskou pôsobnosťou s rozdielnou odbornou náplňou. Ďalším z medzníkov v existencii SAŽP bol v roku 2001 prechod agentúry z rozpočtovej na príspevkovú organizáciu. Tu sa črtali možnosti získania mimorozpočtových financií a možnosti využitia týchto zdrojov na rozvoj organizácie a podporu jej hlavných činností.

Ďalším dôležitým medznikom, ktorý viedol k zvýšeniu kvality, bolo vydanie nového štatútu organizácie v roku 2007, ktorým sa ustanovili nové centrá a upravili aj hlavné smery odbornej činnosti. K novým činnostiam SAŽP pribudla napríklad agenda programu NATURA 2000, prevádzka siete Regionálnych environmentálnych a poradenských stredísk (REPIS), výkon kontaktného bodu Štokholmského dohovoru, či plnenie environmentálnych úloh, vyplývajúcich z Národnej stratégie trvalo udržateľného rozvoja a akčných plánov zameraných na jej plnenie. Tým sa ešte viac rozšírila pôsobnosť SAŽP. Pätnásťročné jubileum je pre SAŽP významným míľnikom vývoja a potvrdzuje opodstatnenosť a životaschopnosť organizácie. Postupným vykrystalizovaním svojej činnosti a pôsobnosti sa SAŽP stala jednou z významných organizácií rezortu životného prostredia a spolu s ďalšími organizáciami v riadení MŽP SR plní úlohy Programového vyhlásenia vlády a štátnej environmentálnej politiky v Slovenskej republike.

doc. Ing. Stanislav Štofko, CSc.
generálny riaditeľ Slovenskej agentúry životného prostredia

